

ด่วนที่สุด

ที่ กษ ๐๕๑๖.๔/๗๘๗

ส.ล.ค.
ส่ง : กวค.
วันที่ 12.4.2565
เวลาที่ 10.30 น.
รับที่ : ร2435/65
4 มี.ค. 2565 เวลา 10.30 น.

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ถนนราชดำเนินนอก กทม. ๑๐๒๐๐

๕ มีนาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอบทวนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ เรื่อง ขอให้ธนาคารแห่งประเทศไทย และธนาคารพาณิชย์สนับสนุนสินเชื่อแก่เกษตรกรและผู้ประกอบกิจการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเลที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP (Good Aquaculture Practice) และ CoC (Code of Conduct)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างอิง หนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ กษ ๐๕๑๖.๔/๒๐๒ ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๕

ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้เสนอเรื่อง ขอบทวนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ เรื่อง ขอให้ธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารพาณิชย์สนับสนุนสินเชื่อแก่เกษตรกรและผู้ประกอบกิจการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเลที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP (Good Aquaculture Practice) และ CoC (Code of Conduct) ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาแล้ว นั้น

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมประมงขอให้ข้อมูลเพิ่มเติมมาเพื่อประกอบการเสนอคณะรัฐมนตรีในประเด็นดังนี้

๑. ข้อแตกต่างระหว่างมาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี มาตรฐานฟาร์มเพาะเลี้ยงกุ้ง ใค้ด ออฟ คอนดัค และมาตรฐานสินค้าเกษตรที่เกี่ยวกับการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเล

ปัจจุบันการประกอบกิจการการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเลมีมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง ๓ มาตรฐาน ได้แก่ ๑) มาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี จีเอพี กรมประมง (Good Aquaculture Practice, GAP) ๒) มาตรฐานฟาร์มเพาะเลี้ยงกุ้ง ใค้ด ออฟ คอนดัค (Code of Conduct, CoC) รับรองมาตรฐานโดยกรมประมง และ ๓) มาตรฐานสินค้าเกษตรที่เกี่ยวกับการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเล จีเอพี มกษ. ตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานสินค้าเกษตร เป็นการรับรองมาตรฐานที่ประกาศโดยสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ โดยมาตรฐานทั้ง ๓ ได้รับการพัฒนาปรับปรุงตาม FAO Guideline ที่เป็นมาตรฐานสากล มีองค์ประกอบ ๔ ด้าน คือ ๑) ด้านความปลอดภัย และสุขลักษณะของฟาร์มที่ดี ๒) ด้านการจัดการสุขภาพ โรคระบาด และสวัสดิภาพสัตว์ ๓) ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม และสวัสดิภาพแรงงาน และ ๔) ด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม และพลังงาน โดยมาตรฐานจีเอพี กรมประมง เป็นมาตรฐานที่มีองค์ประกอบในด้านที่ ๑ และ ๒ เป็นพื้นฐานหลัก ซึ่งเป็นมาตรฐานที่รับรองผลผลิตที่มีความปลอดภัยด้านอาหารและผลิตอย่างถูกต้อง ถูกสุขลักษณะ มีการจัดการด้านสุขภาพสัตว์ที่เป็นสากลตามหลักการขององค์การโรคระบาดสัตว์ (OIE) และยังมีพื้นฐานด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญตามความจำเป็นคือ มีข้อกำหนดด้านคุณภาพน้ำทิ้งและดินเลน หากฟาร์มที่มีการปล่อยน้ำทิ้งต้องมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด และห้ามทิ้งดินเลนสู่แหล่งน้ำสาธารณะ ซึ่งเป็นมาตรฐานพื้นฐานที่ผู้รับชื้อยอมรับทั้งในและต่างประเทศ สำหรับมาตรฐานใค้ด ออฟ คอนดัค จะมีข้อกำหนดครบทั้ง ๔ ด้าน โดยมีข้อกำหนดเน้นหนักไปที่ด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม การจัดการ และรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกฟาร์มเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในอาชีพ และสำหรับมาตรฐานจีเอพี มกษ. มีข้อกำหนดครบทุกด้าน โดยให้น้ำหนักแต่ละด้านเท่าเทียมกัน และเป็นมาตรฐานชาติที่สำนักงาน

มาตรฐาน...

มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) เป็นผู้ประกาศกำหนด และมีการพัฒนาปรับปรุงให้ทันสมัย เป็นสากลมาตั้งแต่ปี ๒๕๕๒ ปัจจุบันปรับปรุงข้อกำหนดเป็น มกษ. ๗๔๐๑ - ๒๕๖๒ สำหรับฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเล อีกทั้งยังสอดคล้องกับความต้องการของผู้ซื้อในต่างประเทศเป็นสำคัญ

เมื่อพิจารณาทั้ง ๓ มาตรฐาน กล่าวได้ว่าในทุกมาตรฐานมีข้อกำหนดที่เป็นความจำเป็น พื้นฐานที่สำคัญครบถ้วน อาทิ ด้านอาหารปลอดภัย การจัดการสุขภาพสัตว์ สวัสดิภาพสัตว์ สุขลักษณะที่ดี และการจัดการดูแลสิ่งแวดล้อมของฟาร์ม หากแต่มาตรฐานโค็ด ออฟ คอนตัก และมาตรฐานจีเอพี มกษ. เป็นมาตรฐานที่สูงขึ้น เพิ่มข้อกำหนดตามความต้องการผู้ซื้อสินค้าที่ต้องการสินค้าคุณภาพสูงและสนับสนุน สินค้าที่มาจากการเพาะเลี้ยงยั่งยืน ใช้ทรัพยากรคุ้มค่า

๒. ผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นหากคณะรัฐมนตรีมีมติตามข้อเสนอของกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ในครั้งนี้ โดยเฉพาะในด้านสิ่งแวดล้อม การบุกรุกพื้นที่ป่าชายเลน และผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น ต่อสภาพแวดล้อมในพื้นที่ รวมทั้งแนวทางการบรรเทาผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น

ด้วยกิจการการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเลถูกกำหนดโดยกฎกระทรวงให้เป็นกิจการการเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำควบคุม ตามมาตรา ๗๖ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งต้องดำเนินกิจการอยู่ภายในเขตพื้นที่เพาะเลี้ยงตามที่คณะกรรมการประมงประจำจังหวัดประกาศกำหนด ตามมาตรา ๗๗ และจะต้องปฏิบัติตามมาตรา ๗๘ ในเรื่องดังต่อไปนี้ (๑) กำหนดให้ผู้ประกอบกิจการการ เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุมต้องแจ้งประกอบกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวิธีการ ที่กำหนด (๒) กำหนดแหล่งที่มาของสัตว์น้ำที่ห้ามนำมาใช้ในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (๓) กำหนดประเภท ลักษณะ และคุณภาพอาหารของสัตว์น้ำที่ห้ามใช้ในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (๔) กำหนดชนิดและปริมาณของ ยา เคมีภัณฑ์ หรือสารอันตรายอื่นใดที่ห้ามใช้ในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (๕) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติ ในการจัดการน้ำทิ้งหรือของเสียจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (๖) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติในการ ป้องกันมิให้น้ำจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำรั่วไหลออกจากที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (๗) กำหนดเรื่องอื่นใดที่จำเป็น ในการป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หรืออันตรายต่อผู้บริโภคหรือต่อกิจการของบุคคลอื่น

เมื่อพิจารณาตามที่กล่าวอ้างข้างต้น จะเห็นว่าผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นในด้านสิ่งแวดล้อม ได้ถูกควบคุมไว้โดยพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อควบคุมให้ การเลี้ยงกุ้งทะเลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำให้เกิดความยั่งยืน โดยคำนึงถึง ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมในระยะยาว รวมถึงการรักษาความสมดุลในระบบนิเวศ เพื่อสร้าง ความมั่นใจในการบริโภคสัตว์น้ำที่ได้จากการเพาะเลี้ยงทั้งในด้านคุณภาพและสุขอนามัยที่ได้มาตรฐาน ซึ่งการ สนับสนุนสินเชื่อสำหรับการปรับปรุงโครงสร้างฟาร์มในการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเลจะเป็นการส่งเสริมให้การผลิต กุ้งทะเลมีความปลอดภัย ทางชีวภาพ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น อีกทั้ง นโยบายภาครัฐที่สนับสนุน การประกอบอาชีพของเกษตรกรทุกภาคส่วนที่ดำเนินการตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการที่เกษตรกรและผู้ประกอบการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเลที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการเลี้ยงกุ้งทะเลมาตรฐานใดมาตรฐานหนึ่ง ที่มีอยู่ในปัจจุบัน ถือเป็นการดำเนินการตามนโยบายภาครัฐที่สนับสนุนให้การเลี้ยงกุ้งทะเลเป็นไปตามมาตรฐาน การเลี้ยงที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น การปรับปรุงหลักเกณฑ์ดังกล่าวจะส่งผลดีต่อเกษตรกรและผู้ประกอบการเพาะเลี้ยง กุ้งทะเล ทำให้สามารถเข้าถึงแหล่งสินเชื่อสำหรับการดำเนินกิจการเลี้ยงกุ้งทะเลได้มากขึ้น เพื่อใช้ในการปรับปรุง โครงสร้างฟาร์มและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตกุ้งทะเล เพื่อให้ได้วัตถุดิบกุ้งทะเลเข้าสู่โรงงานแปรรูปในการผลิต สินค้ากุ้งทะเลเพื่อการส่งออก ส่งผลให้อุตสาหกรรมกุ้งทะเลของประเทศไทยมีศักยภาพในการแข่งขัน ในตลาดโลกได้เพิ่มขึ้น ทำให้เกิดความมั่นคงในอาชีพ รวมถึงยังเป็นความเท่าเทียมกันในการเข้าถึงแหล่งสินเชื่อ จากธนาคารพาณิชย์ของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งทะเลเช่นเดียวกับเกษตรกรในภาคการเกษตรอื่น ๆ

๓. ผลดีและผลเสีย รวมถึงความคาดหวังของเกษตรกรต่อข้อเสนอของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในครั้งนี้

จากการหารือร่วมกับนายสภาคณบดีเครือข่ายผู้เลี้ยงกุ้งไทย (นายครรชิต เหมะรักษ์) ได้รับทราบข้อคิดเห็นดังนี้

๓.๑ ผลดีที่อาจเกิดขึ้นกับเกษตรกรเมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติตามข้อเสนอของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีดังนี้

๓.๑.๑ เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งสินเชื่อจากสถาบันการเงินหลักและมีการคิดดอกเบี้ยเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ทำให้เกษตรกรไม่ต้องพึ่งพาแหล่งสินเชื่อในระบบ เช่น การขอเครดิตจากผู้ขายอาหารกุ้งและขายปัจจัยการผลิต ซึ่งต้องซื้อปัจจัยการผลิตในราคาต่อหน่วยที่สูงขึ้น การทบทวนมติคณะรัฐมนตรีจะเป็นการช่วยให้เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งทะเลสามารถลดต้นทุนในส่วนของ การขอเครดิตจากแหล่งสินเชื่อในระบบเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตในราคาที่ต่ำกว่าการเข้าถึงสินเชื่อจากสถาบันการเงินในระบบ

๓.๑.๒ เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งสินเชื่อจากสถาบันการเงินหลักเพื่อนำมาใช้ในการประกอบอาชีพ พัฒนานวัตกรรม เทคโนโลยี และปรับปรุงโครงสร้างฟาร์ม เพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดความเสี่ยงต่อการเกิดโรค ทำให้ได้ผลผลิตต่อหน่วยพื้นที่ที่มีอยู่เดิมเพิ่มขึ้น และเป็นการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันในตลาดโลกได้

๓.๒ ผลเสียที่อาจเกิดขึ้นหากข้อเสนอของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไม่ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

การที่เกษตรกรไม่สามารถเข้าถึงแหล่งสินเชื่อจากสถาบันการเงินหลักได้ ทำให้เกษตรกรยังคงต้องพึ่งพาแหล่งสินเชื่อในระบบ เช่น การขายฝากที่ดิน โดยแหล่งสินเชื่อในระบบนี้ไม่ได้เป็นแหล่งสินเชื่อเพื่อการปรับปรุงโครงสร้างฟาร์ม แต่เป็นแหล่งสินเชื่อในด้านอาหารและเวชภัณฑ์ไม่สามารถนำมาใช้เพื่อการปรับปรุงโครงสร้างฟาร์มเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดความเสี่ยงต่อการเกิดโรคที่เกษตรกรประสบอยู่ในปัจจุบันได้ ทำให้เกษตรกรยังคงต้องแบกรับความเสี่ยงเดิม ๆ โดยขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งสินเชื่อในการปรับตัว และพัฒนาธุรกิจให้หลุดออกมาจากหล่มของปัญหาได้

๔. ข้อสังเกต/ข้อเสนอแนะอื่นที่เป็นประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเล รวมทั้งการรักษาและเกื้อกูลผลประโยชน์ของเกษตรกรที่ประกอบกิจการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเล และเกษตรกรที่ประกอบกิจการอื่นในพื้นที่ใกล้เคียง

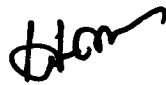
๔.๑ การให้สินเชื่อของสถาบันการเงินกับเกษตรกรในภาคการเกษตรอื่น ๆ ไม่มีเงื่อนไขเฉพาะเจาะจงในลักษณะนี้ ทำให้เกษตรกรและผู้ประกอบการเลี้ยงกุ้งทะเลรู้สึกถึงความไม่เท่าเทียมและโดนกีดกันในการเข้าถึงแหล่งสินเชื่อจากสถาบันการเงินหลัก แตกต่างจากเกษตรกรในภาคการเกษตรอื่น ๆ

๔.๒ การเข้าถึงแหล่งสินเชื่อของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งในต่างประเทศ เป็นรูปแบบของการพัฒนาอุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเลให้มีขีดความสามารถในการแข่งขัน เช่น ประเทศเวียดนาม มีนโยบายในการพัฒนาอุตสาหกรรมกุ้งทะเลอย่างเป็นระบบ โดยได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานเอกชน ธนาคารพาณิชย์ ห้างเย็น และเกษตรกร รวมถึงการสนับสนุนสินเชื่อให้กับเกษตรกรในการพัฒนาระบบการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเลให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ การให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงสินเชื่อได้ง่าย ส่งผลให้ปัจจุบันการเลี้ยงกุ้งทะเลของประเทศเวียดนามเกิดการพัฒนาจนสามารถผลิตกุ้งทะเลเพื่อการส่งออกได้ในปริมาณที่มากกว่าประเทศไทย

ในการนี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขอยืนยันว่าข้อเสนอขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรีในครั้งนี้ จะไม่เป็นการส่งเสริมให้มีการประกอบกิจการการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเลในพื้นที่ป่าชายเลนเพิ่มขึ้น เนื่องจากเกษตรกร ผู้ประกอบกิจการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเลที่ขอรับการรับรองมาตรฐานต้องได้รับการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยง สัตว์น้ำ (ทบ.๑) กับกรมประมงก่อน โดยต้องแสดงเอกสารหลักฐานข้อมูลที่ดินที่เป็นสถานที่ประกอบกิจการ เพื่อแสดงว่าสถานประกอบกิจการดังกล่าว มิได้อยู่ในเขตพื้นที่ต้องห้ามตามกฎหมาย เช่น เขตพื้นที่ป่าชายเลน เขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตอุทยานแห่งชาติ เป็นต้น ประกอบกับปัจจุบันตามพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดให้การประกอบกิจการการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเลเป็นกิจการเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำควบคุมตามมาตรา ๗๖ ซึ่งต้องดำเนินกิจการอยู่ภายในเขตพื้นที่เพาะเลี้ยงตามที่คณะกรรมการประมง ประจำจังหวัดประกาศกำหนดตามมาตรา ๗๗ และตามมาตรา ๗๘ (๑) ผู้ประกอบกิจการการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเล ต้องแจ้งประกอบกิจการต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประกาศกรมประมง เรื่อง ข้อกำหนดให้ผู้ประกอบกิจการ การเพาะเลี้ยงกุ้งทะเลซึ่งเป็นกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุมภายในเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตามมาตรา ๗๗ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ต้องแจ้งการประกอบกิจการ พ.ศ. ๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๒ ดังนั้น การประกอบกิจการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเลจึงถูกควบคุมพื้นที่เพาะเลี้ยงตามประกาศคณะกรรมการ ประมงประจำจังหวัดก่อนขอรับการรับรองมาตรฐานอีกทางหนึ่งด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายเฉลิมชัย ศรีอ่อน)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กรมประมง

กองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

โทร. ๐ ๒๕๖๒ ๐๕๘๘

E - mail : coastaltech2021@gmail.com